

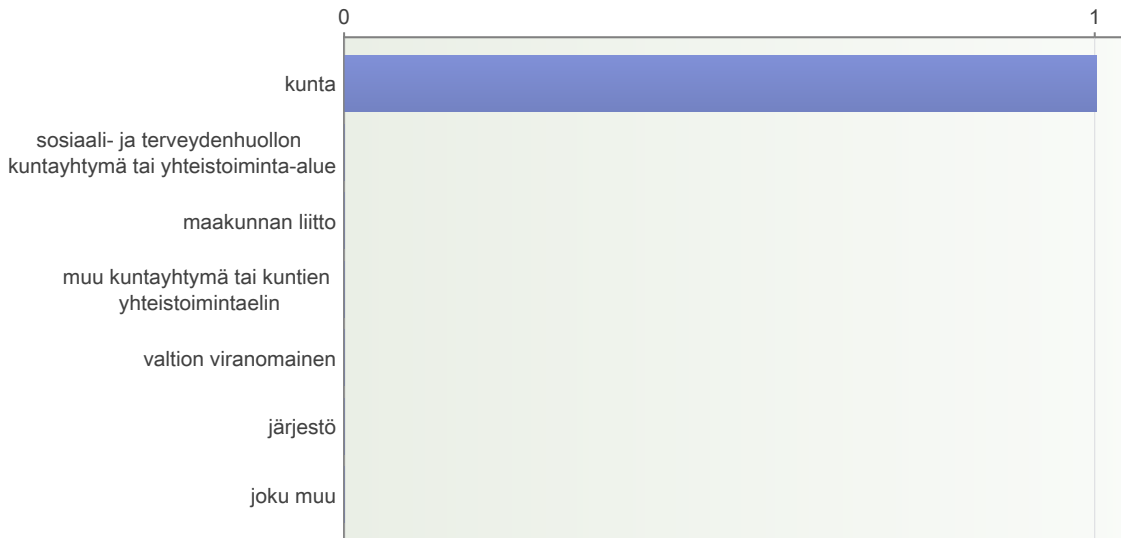
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Raahen kaupunki	Riitta Tuomaala	leena.mikkola-riekkinen@raahe.fi	8.11.2016	Raahen kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen siirtäminen kuntia ja nykyisiä kuntayhtymiä laajemmalle pohjalle maakuntiin mahdollistaa väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen, mutta ei kovin nopeasti. Toisaalta erot eivät lähtökohtaisesti johdu sosiaali- ja terveyspalveluista vaan ovat sidoksissa koulutus- ja työllisyseroihin sekä maantieteellisiin etäisyyksiin, joita tällä uudistuksella ei muuteta. Vaarana on, että alueiden sisällä ja myös välillä syntyy uusia, palvelujen tosiasialiseen saavutettavuuteen liittyviä eroja palvelujen keskittyessä harvaanasutuilla alueilla keskuspaikkoihin. Vastuu väestöstä etäännyy suurille "kasvottomille" toimijoille, jossa koko väestön tasolla keskimääräisesti tilanne voi parantua, mutta samanaikaisesti alueiden sisällä johtaa huonontumiseen. Tästä varoittavana esimerkkinä on TE-uudistus. Valinnanvapausmalli voi lisäksi heikentää väestön tasavertaista mahdollisuutta saada palveluja erilaisilla alueilla.

Kustannusten hillintä ei toteudu hallinnollisia rakenteita muuttamalla. Nyt suunniteltu uudistus mullistaa kerralla koko järjestämisen ja tuotannon rakenteen, jossa lähivuosina kustannukset tulevat kasvamaan nopeammin kuin nykyrakenteella. Menokasvun nopea taittaminen taloudellisen pakon edessä johtaa helposti palvelujen karsimiseen ja keskittämiseen ja tätä kautta väestön palvelujen saavutettavuuden tosiasialiseen heikkenemiseen. Hallinnollisten rakenteiden muutos mahdollistaa kokonaisvaltaisen rakenteellisen muutoksen

ja laajan teknologisen uudistamisen, mutta se edellyttää toimintakulttuurin muutosta joka taas on pitkän ajan kysymys. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on menossa monia sisällöllisiä ja pitkäjänteisiä rakenteellisia (esim. vanhustenhuollossa, pth-esh-toiminnassa, lasten palveluissa) uudistuksia, joiden jatkuvuus tulee turvata. Tästä syystä uudistuksen toteutukselle tulee varata enemmän aikaa ja porrastaa se hyödyntäen nykyistä tuotantorakennetta ja keskittyen liikkeelle lähtövaiheessa järjestämisen haltuunottoon maakuntatasolla ja tuotannon korjaamiseen sieltä, missä kustannus-hyötysuhde on heikoimmillaan. Näin toimien on mahdollista päästä heti kiinni kustannusten hillintään ja vältetään siirtymävaiheen kustannuskasvu.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillintää voidaan parantaa hyödyntämällä nyt jo tehokkaasti toimivat osa-alueet ja alueelliset/ kuntakohtaiset ratkaisut. Käytännössä se merkitsee, että järjestäminen siirrettään maakunnille vuoden 2019 alusta, mutta palvelutuotannon uudistamiselle nykyisten tuotantorakenteiden pohjalta varataan pitempi siirtymäaika (4 vuotta). Samalla varmistetaan, ettei kerralla tapahtuva järjestämisen, tuotannon ja tuotantotapojen uudistus johda hallitsemattomaan kaaokseen ja siirtymävaiheen kustannusten kasvuun. Käytännössä se tarkoittaa, että uudistuksessa tulee mahdollistaa kuntien ja nykyisten kuntayhtymien palvelutuotanto siirtymäaikana. Siirtymäaikana maakunta kykenee luomaan toimivan johtamisjärjestelmän ja siihen liittyvän tietopohjan vaarantamatta kuitenkaan palvelujen toimivuutta siirtymäaikana. Samalla se varmistaisi niiden sisällöllisten uudistusten katkeamattoman etenemisen, joita joka puolella sosiaali- ja terveydenhuollossa on käynnissä ja jotka toteutuessaan tuovat koko ajan kustannussäästöjä. Esimerkkinä Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän kehitys vuosina 2011-2016, jolloin vuosittainen keskimääräinen kustannuskehitys jatkuvan uudistustyön seurauksena on jäänyt alle 2 prosentin. Raahen kaupungilla on yhteinen tietotekniikka, palkkahallinto ja kirjanpito sekä ruokahuolto kuntayhtymien kanssa, joka on uudistuksessa pirstoutumassa ja aiheuttaa lisää kustannuksia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien itsehallintoa rajoittaa voimakas valtion ohjaus ja sen vuoksi kansanvaltaisuus ei tosiasiallisesti toteudu. Maakunnista on esitetyn lainsäädännön pohjalta muodostumassa enemmän valtionhallinnon osakuin maakunnan väestön edustukselliseen demokratiaan perustuva itsehallintotaso. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskeva nykyinen sisältölainsäädäntö määrittää jo nykyisellään riittävän selkeästi kansalaisten yhtäläiset oikeudet ja sen vuoksi nyt esitetyssä lainsäädännössä oleva, pitkälle operatiiviseen toimintaan saakka ulottuva valtion ohjaus ei ole tarpeen ja loukkaa maakuntien väestön itsehallintoa.

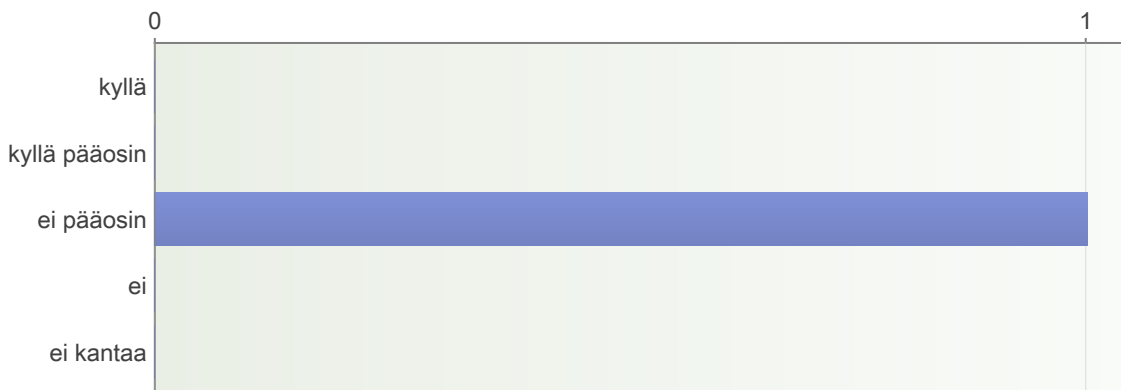
Demokratian toteutumisen kannalta keskeisiä epäkohtia esityksessä ovat:

- palveluiden tuotantotapaa koskevat rajoitukset ja valtion ohjaus
- hallinnon järjestämistä koskevat, yksityiskohtiin menevät määräykset
- sopimusvapauden rajoitukset esimerkiksi suhteessa kuntiin
- valtioneuvostolle annettavat laajat ja tulkinnanvaraiset asetuksenantovaltuudet ja toimivaltuudet aina operatiiviseen toimintaan ja päätöksentekoon saakka
- investointien ohjaus

Lakiesityksistä heijastuu epäluottamus paikallista ja alueellista itsehallintoa kohtaan sekä samalla uskoa valtiojohtoiseen ylivoimaisuuteen ja paremmin ymmärrykseen asioissa, jotka edellyttävät paikallistuntemusta sekä paikallisten ja alueellisten olosuhdetekijöiden huomioon ottamista.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

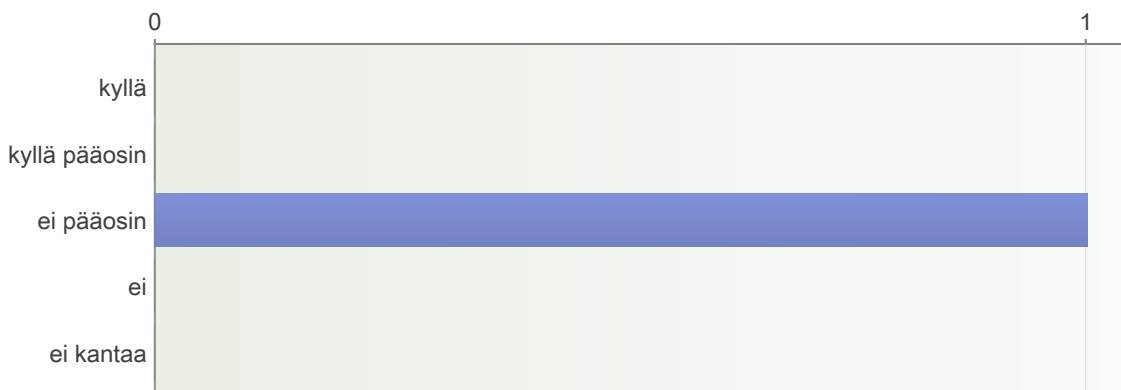

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Perusrakenne vastaa kuntalakia ja on hyvä pohja maakunnan toiminnalle. Sen sijaan ehdotettu sääntely järjestämisen ja tuotannon erottamiseksi ja yhtiöittämisvelvollisuus lisättyinä mahdollisella valinnanvapautta koskevilla sääntelyillä luo monimutkaisen ja vaikeasti hallittavan kokonaisuuden ja sopimusviidakon, jossa kokonaiskustannusten hallinta on vaikeaa. Tämä yhdistettynä pitkälle operatiiviseen toimintaan ulottuvan valtionohjauksen kanssa luo vaikeasti hallittavan, ohjattavan ja johdettavan kokonaisuuden. Palvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuun pitäminen selkeästi ”yksissä käsissä” yksinkertaistaa hallintoa ja parantaa hallittavuutta. Maakunnalla tulee olla itsehallintoon perustuva oikeus päättää hallinnostaan ja sen järjestämisestä.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tässä vaiheessa ehdotettu tehtäväkokonaisuus on pääosin tarkoituksenmukainen. Lainsäädännön tulee kuitenkin mahdollistaa ehdotettua joustavampi kuntien ja maakuntien välinen tehtävien jako ja yhteistoiminta

samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntien ja kuntien välillä tulee olemaan sekä toiminnallinen että taloudellinen yhteys. Tästä syystä tälle yhteistyölle ei tule lainsäädännössä asettaa esteitä. Ehdotettu sääntely erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon osalta painottaa liiaksi maakuntien ja valtion välistä yhteyttä vaikka väestön ja sen hyvinvoinnin kannalta maakunnan ja kunnan välinen yhteys ja yhteistyö on ratkaisevaa. Erityisesti lasten ja perheiden sekä ikäihmisten kannalta kuntien yleisellä hyvinvointia vahvistavalla ja tukevalla toiminnalla ja yleisiä toimintaedellytyksiä vahvistavalla toiminnalla on suuri vaikutus maakuntiin suuntautuvaan palvelukysyntään. Lainsäädännöllä on järkevää mahdollistaa kuntien osallistuminen palvelutuotantoon omistamiensa yhtiöiden kautta tai ainakin siirtymävaiheessa omistamiensa, toimivien kuntayhtymien kautta. Tämä osaltaan varmistaisi palvelutoiminnan häiriöttömyyden ja kustannusten hallinnan siirtymävaiheessa sekä kunnissa olevan osaamisen hyödyntämisen.

Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen primääritehtävä tulee säilyttää kunnilla ja se tulee myös huomioida riittävästi kuntien rahoituksessa. Raahen seudulla on jo olemassa olevat ja hyvin toimivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ja näinollen maakuntien rooli on tukea ja toimia asiantuntija-apua antavana tahona. Ihmisten lähiyhteisöt ja arkiympäristö ovat kunnissa ja siellä tapahtuvassa toiminnassa. Asuinympäristö, liikennejärjestelyt ja muu infra sekä varhaiskasvatus, koulu, harrastusmahdollisuudet, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut ja järjestötyö tapahtuvat kunnassa ja kunnalla on mahdollisuus näiden kautta vaikuttaa huomattavasti enemmän väestön hyvinvointiin kuin maakuntaan siirtyvillä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla. Kuntien rahoituksessa tämän osan huomioiminen on liian vähäistä ja laskentaperusteet liian monimutkaiset. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tulee olla kiinteä ja velvoittava osa kuntien valtionosuutta. Valtakunnallisten palvelukeskusyhtiöiden muodostaminen ei ole kokonaisuuden kannalta tehokkain ja tarkoituksenmukaisin tapa tukipalvelujen toteuttamiseen. Lisäksi ne ovat vastoin maakuntien itsehallinnollista asemaa. Tukipalvelut tulee olla maakuntien päätösvallassa ja lainsäädännöllä tulee mahdollistaa maakuntien ja kuntien yhteistyö tukipalveluissa. Valtakunnallinen ohjaus on perusteltua ICT-palveluissa sähköisten palvelujen kehittämisen varmistamiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Niissäkin varsinainen tuotantotoiminta tulee rakentaa maakunnallisesti huomioiden kuntien ICT-tarpeet. Maakuntien tarvitsemat kansallisesti yhteiset ICT-palvelut voisi organisoida useamman toimijan verkostomallilla, jossa tulee arvioida myös nykyisten organisaatioiden hyödyntämismahdollisuudet. Muissa tukipalveluissa ratkaisuvälta tulee jättää maakuntiin, joiden tulee voida sopia yhteistyöstä alueensa kuntien ja toisten maakuntien kanssa. Alueellinen yhteistyö ja toimivuus on tärkeämpää kuin yhteistyö valtionhallinnon toimijoiden kanssa. On myös syytä muistaa, että tukipalveluilla ja niiden kehittämisellä on merkittävä aluetaloudellinen merkitys ja senkin vuoksi niiden tulee säilyä maakuntien ja kuntien määräysvallassa. Tukipalveluiden keskittämiselle asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean, maakuntien ratkaisuihin pohjautuvan tukipalveluyksikön mallilla. Esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottajaorganisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Esim. alueelliseen yhteistyöhön perustuen tukipalveluja tuottavat tahot voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille, mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien tehtävien tarpeisiin. Maakunnilla tulee olla itsenäinen toimivalta ja vastuu hoitaa itse henkilöstöjohtamiseen ja keskeisiin henkilöstötoimintoihin liittyviä tehtäviä. Tämä edellyttää riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä sopimukseen perustuvaa työjakoa mahdollisten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusten kanssa. Sama koskee myös kiinteistö- ja tilahallintaa sekä hankintatoimintaa.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

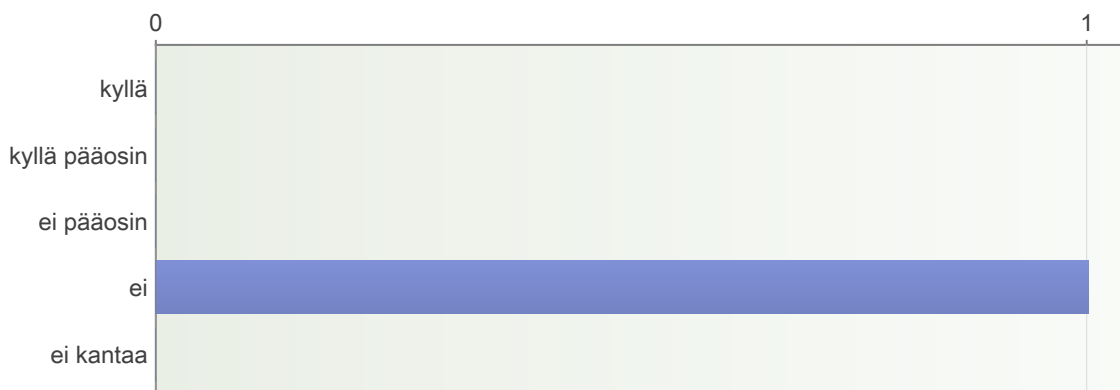

Avoimet vastaukset: kyllä

- Sääntely on tältä osin riittävä. Osallistumisoikeuksien käytännön toteutuminen ja toteutumistavat on ratkaisevaa.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

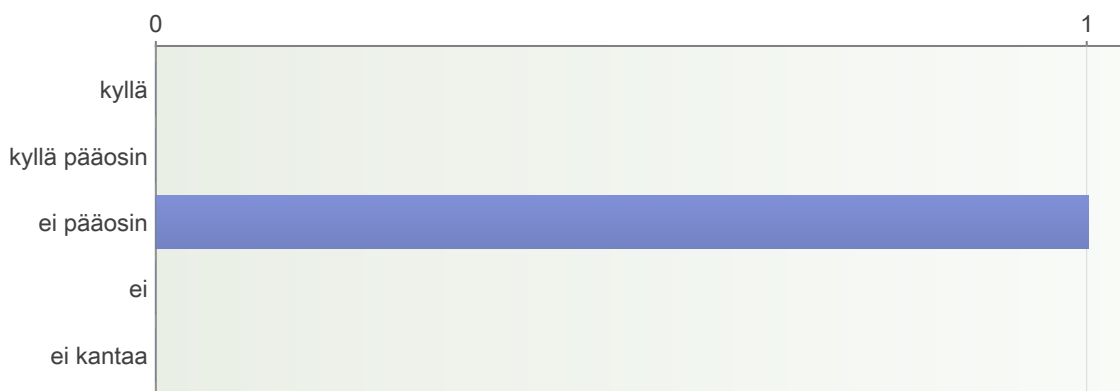

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämisen ja tuottamisen erottaminen lainsäädännöllä sekä palvelulaitoksen määrittely tuotannosta vastaavaksi yksiköksi ei ole tarkoituksenmukaista. Järjestelmästä muodostuu sekava, vaikeasti ohjattava ja monimutkainen. Tilaajan/järjestäjän ja tuottajan erottamisesta kunnissa saadut kokemukset eivät puolla mallin tuomista maakunnalliseen toimintaan. Palvelutuotannon järjestäminen ja sen organisointi tulee jättää lainsäädännössä maakuntien päätettäväksi ja tehtäväksi.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalaissa olevat määräykset vastaavat pitkälle kuntalain vastaavia määräyksiä ovat sinänsä toimivat. Rahoituslain perusmalli on hyvä ja laskennallinen rahoitus ohjaa tehokkaaseen talouden pittoon. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteereitä ei ole järkevää rakentaa kovin monimutkaisiksi huomioiden sen osuus kokonaisrahoituksesta. Muuten on todettava, että maakuntien rahoituksen toteuttaminen pelkästään valtion kautta ei ohjaa taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella ja vastuullisella tavalla. Itsehallinnollisella toimijalla tulee olla pääosin verotukseen pohjautuva rahoitus. Olosuhteista, tulopohjasta ja palvelutarpeista johtuvia eroja tulee tasata valtakunnallisella valtionosuusjärjestelmällä. Rahoitustavasta riippumatta maakuntien rahoituksen tulee olla yleiskatteista, ei korvamerkittyä. Lainsäädännöllä ei voida kovin pitkälle ohjata taloudenhoitoa ainakaan kustannuskehityksen kannalta ja siitä syystä rahoituslaissa asetetut kustannuskasvun rajoitteet eivät ole realistisia varsinkaan kun emme tiedä miten yleinen taloudellinen tilanne maassa kehittyy. Rahoituslain 14 §:ssä tarkoitettujen kustannuksia laskettaessa perushinnan rinnalle tulee ottaa asukastiheyskerroin, jolla kompensoidaan pitkistä välimatkoista yms. johtuvia kustannuksia, mm. palo- ja pelastustoimi. Suora asukaslukuperuste merkitsisi merkittävää rahoituksen siirtoa harvaanasutuilta alueilta ja maakunnista maantieteellisesti pienempiin mutta asukastiheydeltään tiheämpiin maakuntiin.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Jotta pelastuslaitos voi toimia ensihoidon järjestäjänä maakunnassa tulee ensihoitokeskus sijoittaa kyseisen maakunnan täyden palvelun keskussairaalaan.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

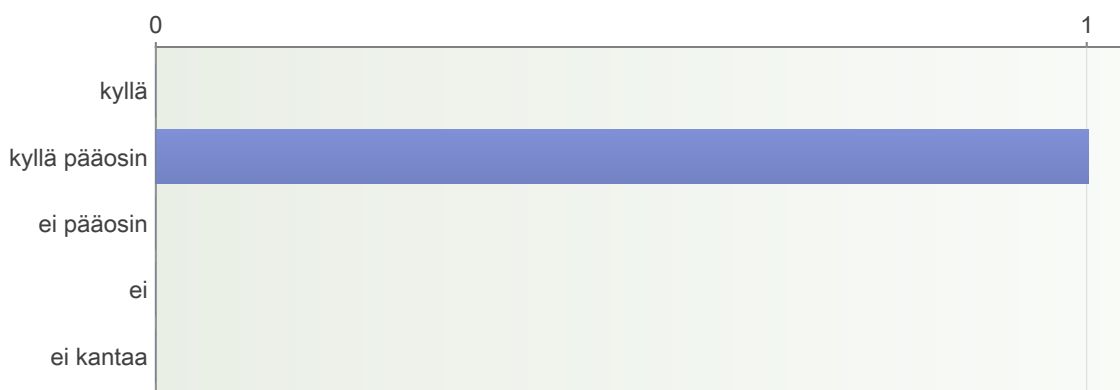

Avoimet vastaukset: kyllä

- Säännös on tarkoituksenmukainen ja ohjaa palvelujen toteuttamista ensisijaisesti väestön tarpeista lähtevinä lähipalveluina.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

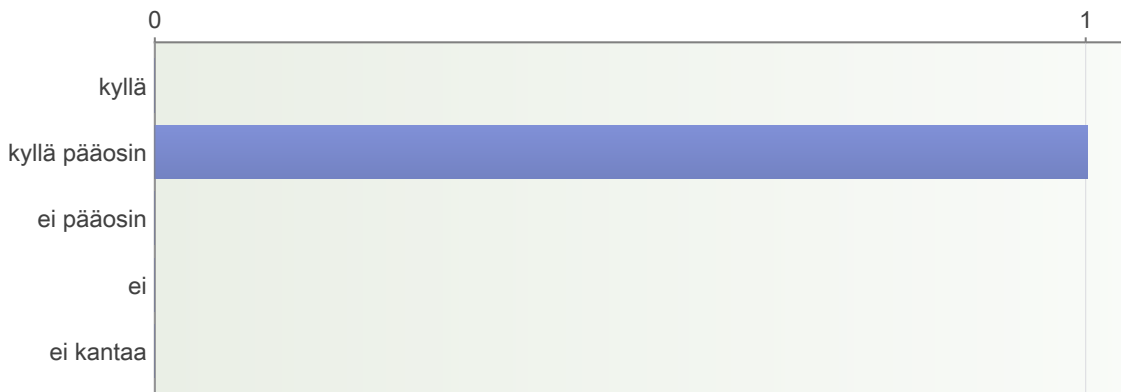
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

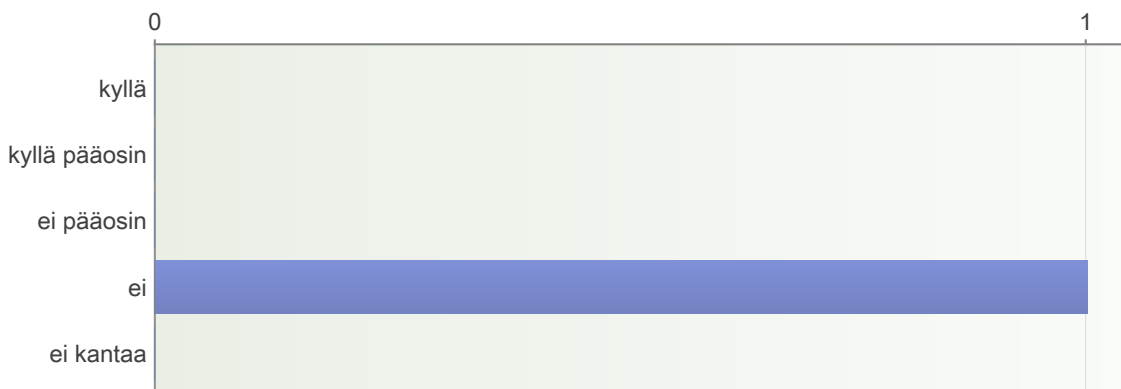

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Asiakaslähtöinen integraatio ei synny järjestelmän, vaan toimintakulttuurin kautta. Yhteistoimintamenettely ja siihen liittyvä sopimusmenettely tulee pitää joustavana ja maakuntien omissa käsissä. Valtiovallan rooli tulee olla viimesijainen tilanteissa, joissa maakunnat eivät jostakin syystä pääse sopimukseen tai jokin tärkeä osa-alue jää jollakin alueella hoitamatta.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

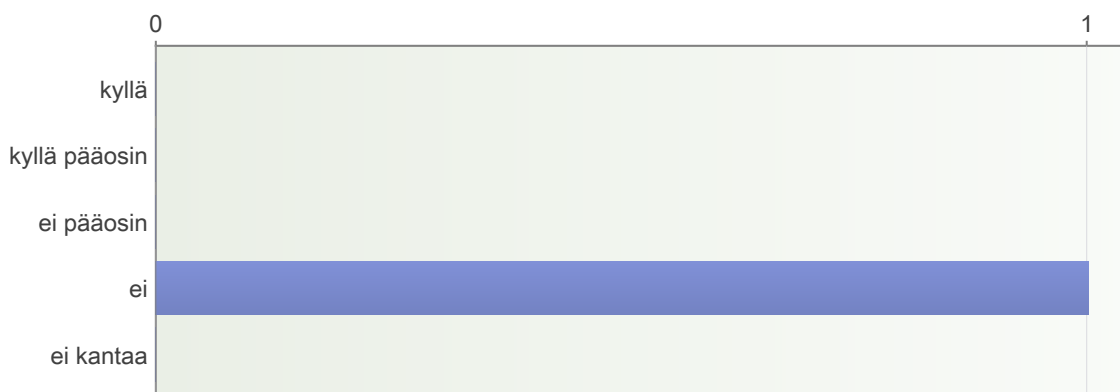

Avoimet vastaukset: ei

- Ohjauksen vahvistaminen ei ole tarpeen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat toimineet nykylaisäädännön pohjalta pääsääntöisesti hyvin ja niiden järjestämisvastuun siirtyessä leveämmille hartijoille maakuntiin, valtiovallan ohjauksen vahvistamiselle ei ole perusteita. Vaarana on luoda uudelleen 1990-luvulla voimassa ollut sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmä, joka johti epätarkoituksenmukaiseen ja tehottomaan resurssien käyttöön. Palvelujen sisältöä ohjaavat lait ovat riittäviä turvaamaan väestön subjektiiviset oikeudet ja tarvittavat palvelut. Maakuntien itsehallinnollista päätösvaltaa palvelujen toteuttamisessa ei tule valtion ohjauksella kaventaa. Suomi on erilaisten maakuntien maa, jossa ratkaisut tulee suunnitella alueellisista tarpeista ja alueellisiin olosuhteisiin. Valtionohjauksen lisääminen luo turhaa byrokratiaa ja tehottomuutta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Ei ole. Luo päällekkäistä hallintoa ja monimutkaisen ja vaikeasti ohjattavan kokonaisuuden. Palvelulaitoksesta muodostuu niin vahva sekä kooltaan että substanssiosaamiseltaan, että järjestäjän ohjaus on vaarana jäädä näennäiseksi. Toiminnan sisäinen organisointi tulee jättää maakunnan asiaksi.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

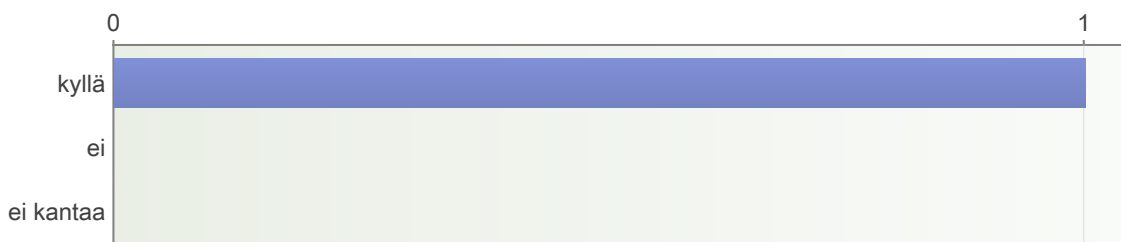
- Monituottajamalli sinänsä on perusteltu, mutta pakottava yhtiöittämisvelvoite ei. Maakuntien tulee voida itse päättää missä määrin ne yhtiöittävät toimintaa huomioiden kilpailulainsäädännön velvoitteet. Palvelusetelikäytäntö jo nykyisellään on avannut toimintaa yksityisille toimijoille. Kuntien mukana olo palvelutuotannossa joko yhtiöiden kautta, jo toimivien kuntayhtymien kautta tai kunnan omana toimintana (esim. ruokahuolto vanhuksille koulujen yhteydessä) tulisi olla mahdollista jo pelkästään joustavan ja häiriöttämän palvelutoiminnan varmistamiseksi siirtymävaiheessa sekä kunnissa ja kuntayhtymissä olevan osaamisen hyödyntämiseksi.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

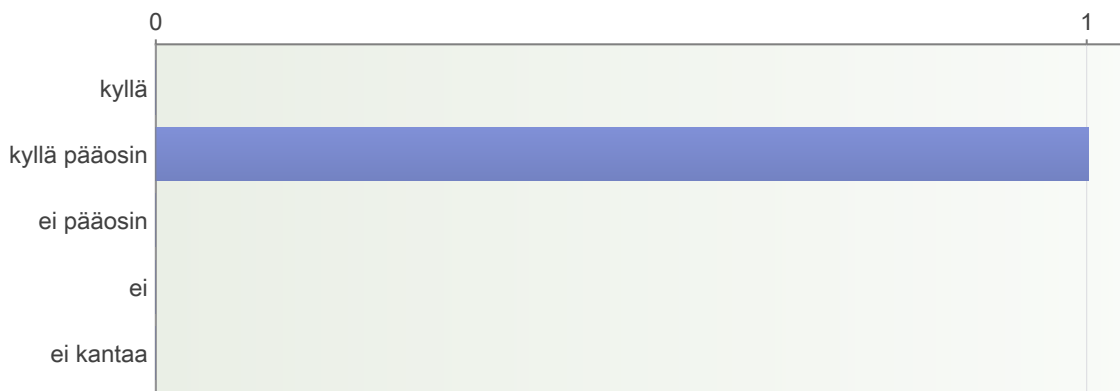
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

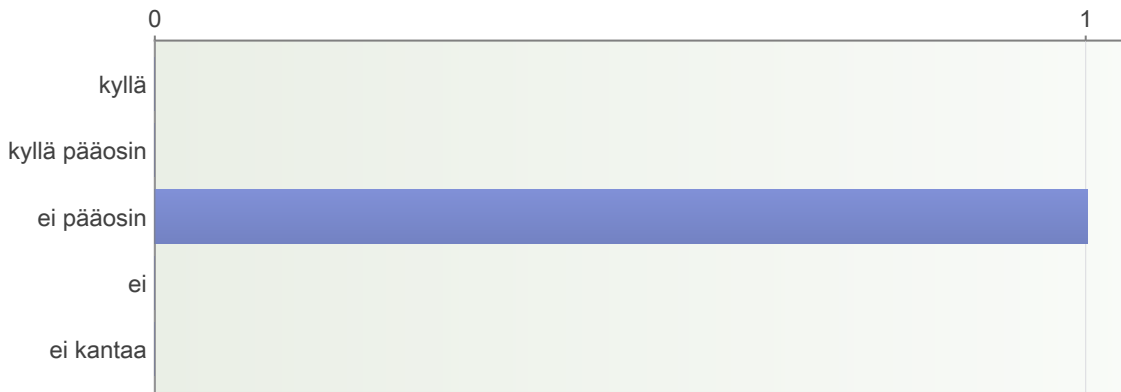

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väliaikaishallinnon valmistelutoimielimen kokoonpanossa tulee huomioida kuntien ja sairaanhoitopiirien ohella sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät, koska niissä on paljon sekä henkilöstöä että myös omaisuutta, joiden siirtoon liittyvät asiat väliaikaishallinto valmistelee. Väliaikaishallinnon valmistelutoimielimen kokoonpanossa on syytä huomioida myös poliittinen edustavuus, joka ohjaa virkamiesvalmistelua väliaikaishallinnon aikana. Koska kuntien on voimaantulon 8 §:n mukaan osallistuttava maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun ja annettava väliaikaiselle valmistelutoimielimelle tarpeellista virka-apua kunnissa tehtävään selvitystyöhön on kunnille korvattava valmisteluun liittyvät kustannukset täysimääräisesti valtion varoista.

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

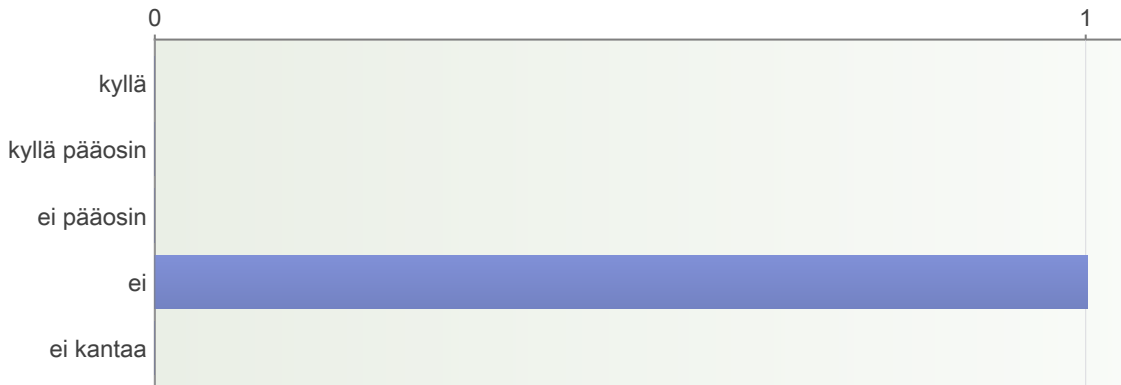

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On tärkeää, että kaikki tukipalveluhenkilöstö, joka liittyy kunnissa sote-palvelujen tuottamiseen, siirtyy maakuntaan. Palkkaharmonisointi vaatii pitkän siirtymäajan, koska sen lisäkustannus on todennäköisesti satoja miljoonia euroja ja syö osan 3 miljardin säästötavoitteesta ja heikentää maakunnan oman tuotannon kilpailukykyisyyttä. Tästäkin syystä tulee vielä harkita kuntien ja niiden kuntayhtymien mahdollisuutta toimia palvelun tuottajina tai ainakin riittävän pitkän siirtymäajan (3-5 vuotta).

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisäateisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Omistusjärjestelyjä koskeva ratkaisu ei ole mitenkään hyväksyttävissä. Kuntien omaisuudella on perustuslain suoja. Kuntien tai niiden omistamien kuntayhtymien omaisuutta ei tule siirtää lailla korvauksetta maakunnille. Kysymys on miljardien omaisuudesta ja omaisuusmassan vastikkeeton siirto (jos se perustuslain pohjalta olisi mahdollista) kohtelisi kuntia hyvin eriarvoisesti. Kunnille tulee korvata niiltä siirtyvä omaisuus täysimääräisesti joko vuokraamalla tai ostamalla. Vuokrauksessa siirtymäajan tulee olla vähintään 5 vuotta, jotta kunnilla on aikaa sopeutua mahdollisiin rakenteellisiin muutoksiin. Maakuntien mittakaavassa mahdollisesti poistuva kiinteistömässä ja sen vuokratustannus ei ole merkittävä kustannus, mutta yksittäisin kunnan kannalta on. Myös siirtymäkauden ajalle tehtävien vuokrasopimuksien vuokrataso tulee olla sellainen, että se mahdollistaa

laadukkaan ja ennakoivan kiinteistön hoidon ja korjausinvestointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilymisen. Kun lakisääteisten kuntayhtymien omaisuus siirtyy maakunnalle korvauksetta, ei ole kohtuullista, että näistä kiinteistöistä pääosin syntynyt alijäämä veloitetaan kuntien toimesta katettavaksi. Normaalioloissa alijäämät katetaan kiinteistöjen myymisellä.

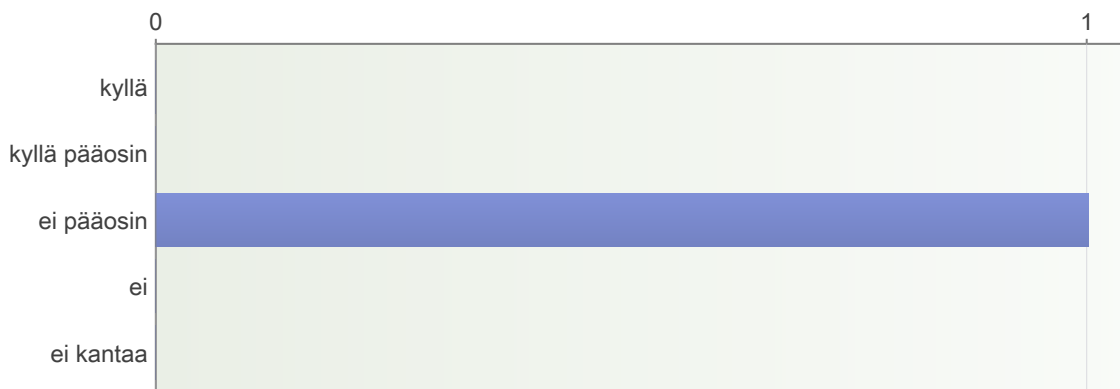
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien omaisuus tulee arvioida yhtenäisin perustein ja siirtää normaalin omaisuuden luovutuksen pelisäännöin maakuntien käyttöön. Lailla on perusteltua säätää maakunnalle siirtyviin tehtäviin liittyvän omaisuuden siirtymisestä maakunnan käyttöön, mutta siirtävästä omaisuudesta tulee suorittaa käypä korvaus joko vuokran tai kauppahinnan muodossa. Luontevin ja ensisijainen omaisuusjärjestely siirtymävaiheessa olisi vuokraus. Jos siirtymävaiheessa mahdollistetaan nykyisten tuotanto-organisaatioiden toiminta, omaisuusjärjestelyille saadaan enemmän järjestelyaikaa.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

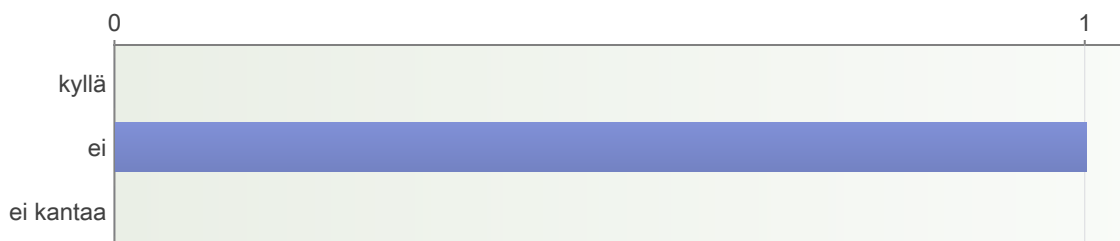

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Veronmaksajien aseman näkökulmasta esitys voi olla perusteltu, mutta kuntien näkökulmasta veroprosenttien rajoittaminen loukkaa kuntien itsehallintoa ja sen vuoksi sen määrääminen laissa ei ole perusteltua. Kun kuntien taloudellinen asema muutoinkin muuttuu merkittävästi ja verotulojen ja valtionosuuksien leikkaus kohtelee kuntia eri tavoin, veroprosentin määrittely tulee säilyttää kunnilla ilman rajoituksia. Kunnat eivät ole mielivaltaisesti tähänkään mennessä nostaneet veroprosentteja, vaan syynä on ollut selkeä palvelutuotannon ja toiminnan turvaaminen sen jälkeen kun valtio on päätöksillään kiristänyt kuntataloutta. Kuntien toimintaa ei tule alistaa maakuntaudistukselle.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Edellä olevaan viitaten koko yhtiöittämisvelvoite tulisi vielä harkita uudelleen. Kyseessä on jo muutenkin suuri muutos, joka luo epävakautta koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Yhtiöittämisvelvoite siirtymäsäännöksineen lisää tätä epävakautta ja uhkana on, että se vaikeuttaa maakunnan perustehtävän toteuttamista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä. Epävakaus saattaa johtaa henkilöstöpakoon varsinkin kriittisten henkilöstöryhmien osalta. Jos yhtiöittämisvelvoitteeseen mennään, tulee siirtymäajan olla pitempi (ainakin vuoden 2023 loppuun) ja mahdollistaa edellä jo esille nostettu kuntien ja kuntayhtymien toimiminen palveluntuottajina.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

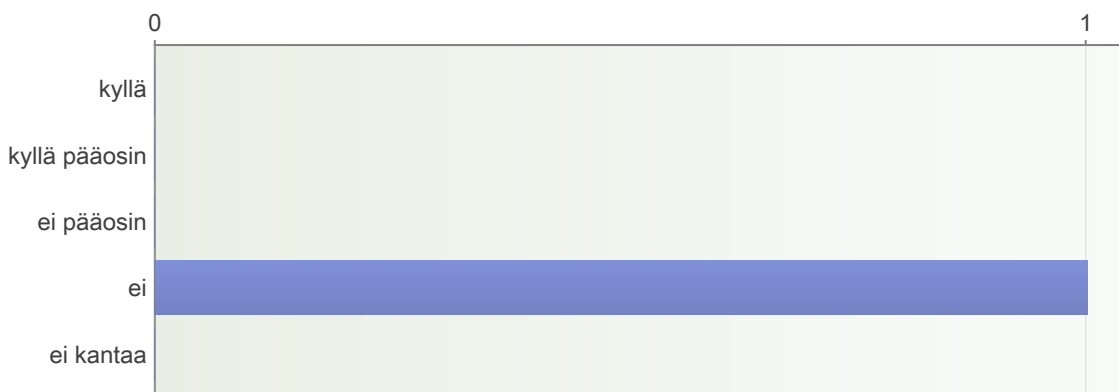

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Näin nopealla aikataululla toteutettavassa muutoksessa ainoa mahdollinen väliaikaisena ratkaisuna, mutta maakuntien itsehallinnon kannalta ongelmallinen.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

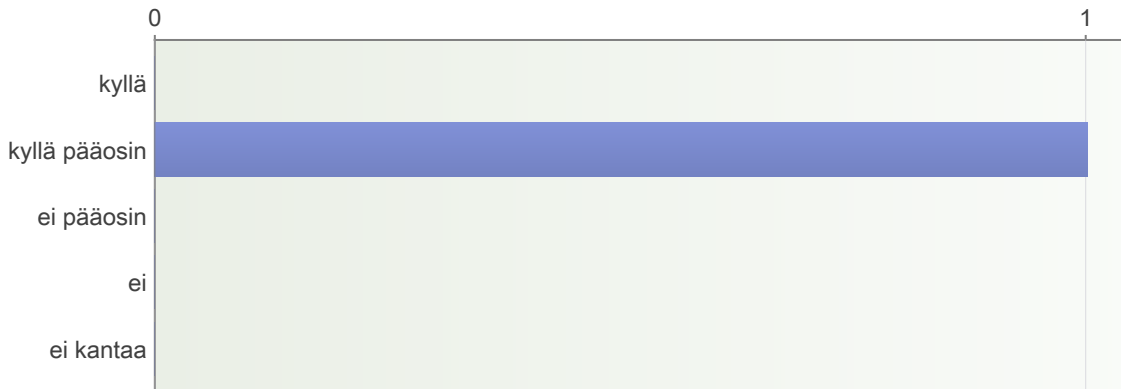

Avoimet vastaukset: ei

- Ensimmäiset vuodet tulevat olemaan rahoituksen ja sen riittävyyden kannalta ongelmallisia johtuen muutoksen aiheuttamista lisäkustannuksista. Muutoksen hyöty- ja kustannussäästövaikutukset tulevat vasta viivellä ja esimerkiksi digitalisaatiosta odotetut säästöt edellyttävät lisäinvestointeja, toimintakulttuurin muuttamista ja osaamisen kehittämistä. Rahoituksen riittävyys, lakiin sisältyvä alijäämän kattamisvelvoite ja arviointimenettelyn kriteerit sekä rahoituksen enimmäiskasvun rajaaminen maakuntaindeksiin ovat vaikeasti yhteen sovitettava ristiriita, jonka ratkaisemiseksi maakunnan liikkumatilaa on lisättävä. Valtion rahoitukseen perustuva malli on johtanut lakiesityksissä liian tiukkaan ja operatiivisen toiminnan säätelyyn menevään valtionohjaukseen, jolloin maakunnista muodostuu käytännössä valtionhallinnon jatke. Se on koko itsehallinnon kannalta periaatteellisesti vakava ongelma.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoituksen määräytymisen tarvetekijät ovat perusteltuja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen vaikutus on pieni ja maakunnan toiminnan vaikutus siihen marginaalinen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Siirtymäaika on riittävä.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

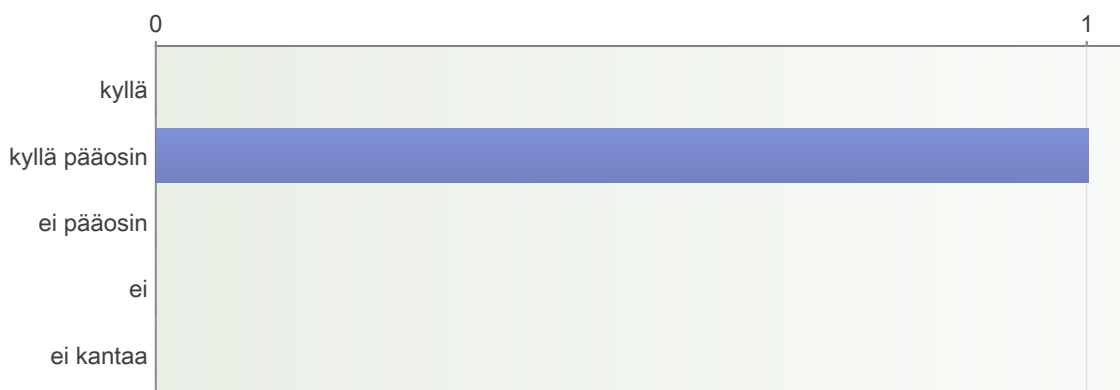
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

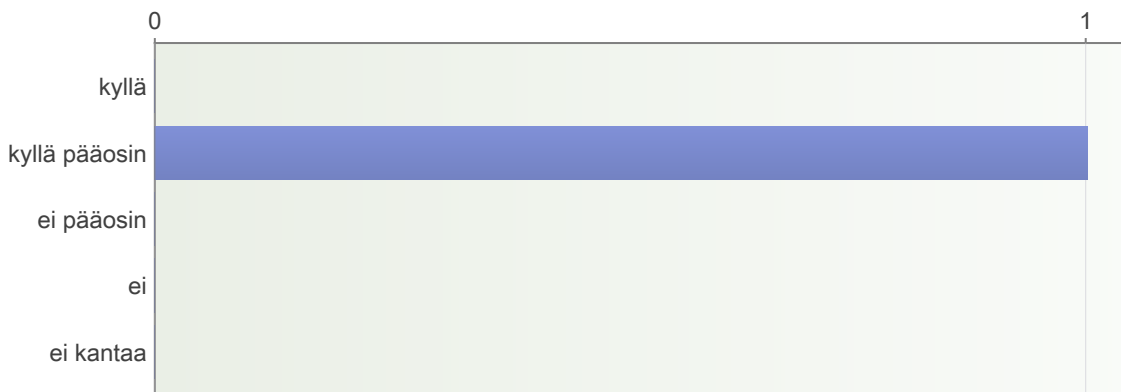
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntauudistus muuttaa kuntien valtionosuusjärjestelmää ja myös verotusta niin merkittävästi, että kokonaisuuden hahmottaminen on vaikeaa ja vaikutukset yksittäiselle kunnalle vielä epäselviä. Koska lopulliset

laskelmat voivat muuttaa yksittäisten kuntien tilannetta, tulee uudistuksessa varautua yksittäisten kuntien poikkeuksellisten epäkohtien oikaisemiseen. Valtionosuusjärjestelmän tulee olla jatkossakin sellainen, että kunnille turvataan riittävä rahoitus niille jäävien lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi ja palvelujen järjestämiseksi.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit ja niiden painotukset sinänsä perusteltuja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerit liian monimutkaiset huomioiden tämän tekijän vähäisen merkityksen kokonaisrahoitukseen. Vaarana on, että sinänsä hyvä ajatus ja tavoite kääntyy itseään vastaan, koska sen vaatimaton osuus viestii koko asian pienestä painoarvosta. Viesti tulisi olla, että koko kunnan perustehtävä ja myös rahoitus tähtää kunnan väestön hyvinvoinnin edistämiseen.

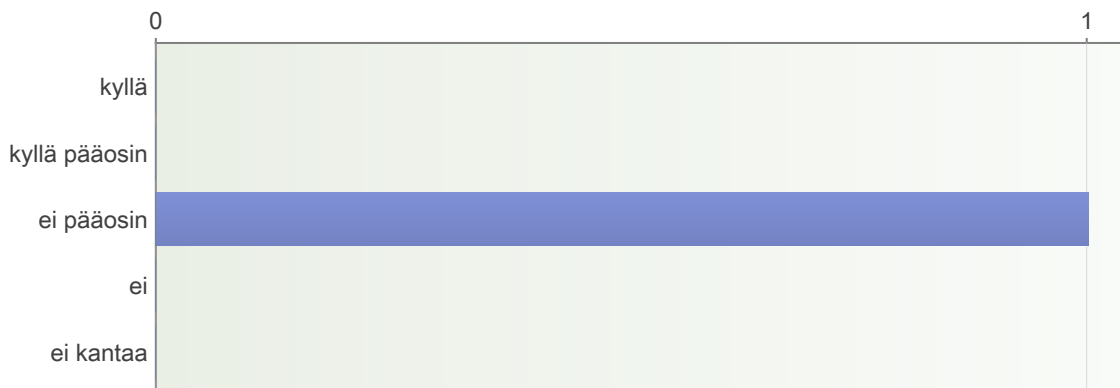
37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valtionosuusjärjestelmän merkitys muuttuu siten, että uudistuksessa tasataan kuntien ja maakuntien välisiä eroja, kun aiemmin tasattiin kuntien välisiä eroja siten, että kunnilla on yhtäläiset mahdollisuudet selviytyä palvelujen tuottamisesta.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitetyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon ja vastuunkannon kannalta rahoituksen kanavoiminen valtion kautta ja oman verotusoikeuden puuttuminen on iso ongelma. Tästäkin syystä toimeenpanon porrastaminen edellä kuvatulla tavalla keskittymällä maakunnan osalta järjestämisen haltuunottoon on perusteltua. Siltä osin kuin rahoituksen keräämisessä päädytään valtionverotuksen kautta tapahtuvaan malliin, esitetyt veroperusteiden muutokset ovat perusteltuja. Kuntien verokatto sen sijaan ei ole perusteltu eikä hyväksyttävissä kunnan tulevaisuuden rahoituksen kannalta. Uudistuksesta johtuvat omaisuussiirrot tai vuokraamiset eivät saa aiheuttaa veroseuraamuksia kunnille tai maakunnille sen enempää varainsiirtoveron kuin arvonlisäveronkaan muodossa. Tämä tulee selkeästi määritellä lainsäädännössä.

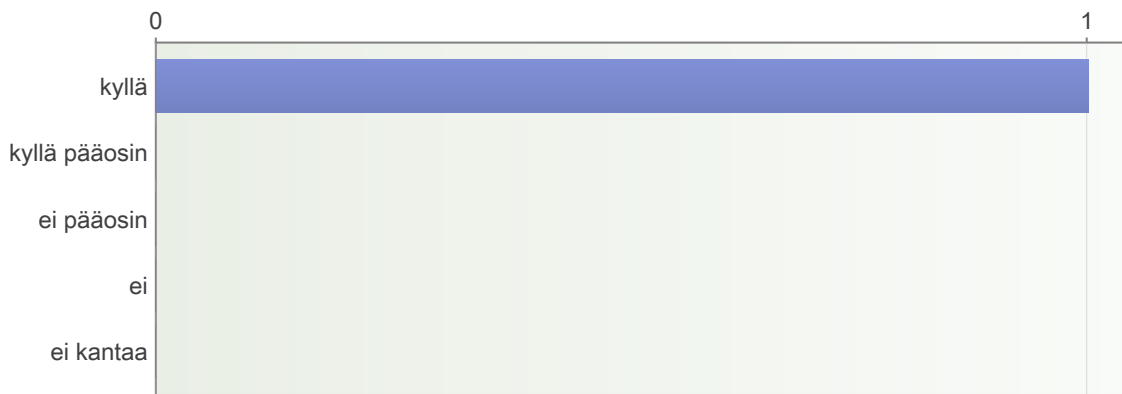
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kun vero kerätään valtionverotuksen kautta tulee kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä siirtää valtioverotuksessa tehtäviksi, jotta kuntien tuloveroprosenttien tuotto vastaisi paremmin todellista tuottoa.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

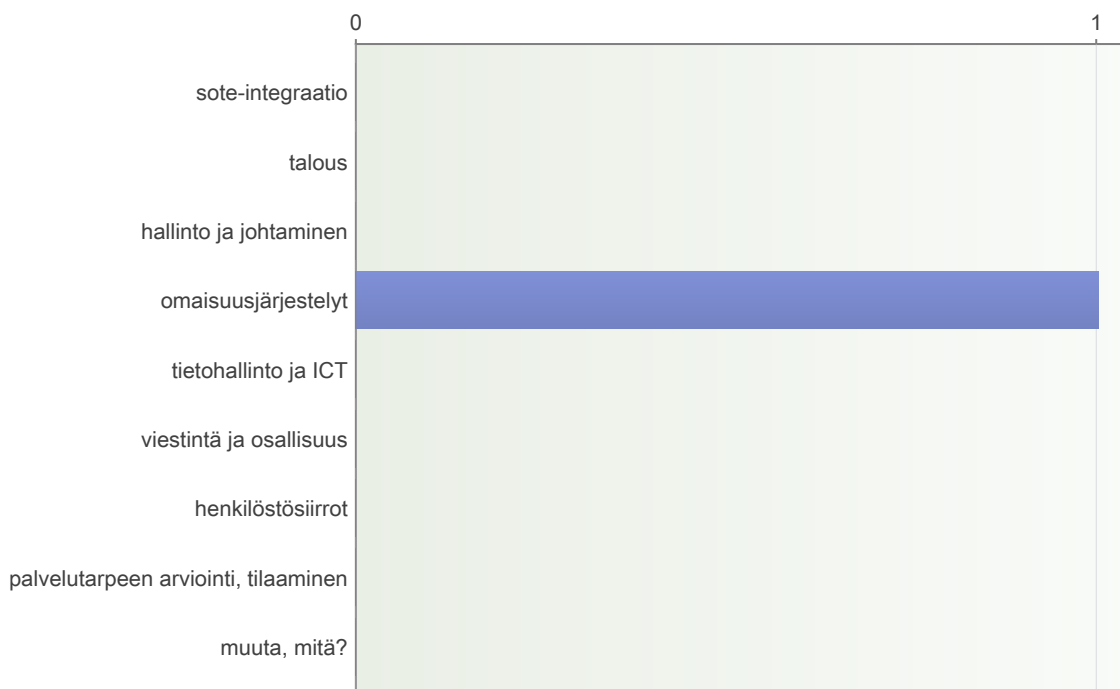
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien taloudelliset edellytykset riippuvat lainsäädännön suomista mahdollisuuksista maakuntien itse vaikuttaa toimintansa sisältöön, sen toteutustapaan ja myös rahoitukseen. Puuttuva verotusoikeus, tiukka ja byrokraattinen valtionohjaus sekä tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet rajoittavat maakuntien mahdollisuuksia tehdä paikallisista olosuhteista lähteviä, vastuullisia ratkaisuja. Rahoituksen tasoon liittyvä 3 mrd:n euron säästötavoite on mahdollista saavuttaa vain maakuntien omaehtoisella, alueellisiin tarpeisiin sekä toimintakäytäntöjen ja palvelurakenteiden uudistamiseen liittyvällä työllä. Massiivinen ilman merkittäviä siirtymäaikoja tapahtuva uudistuksen toimeenpano lisää kustannuksia ja uhkaa hidastaa monia käynnissä olevia tuottavuutta jo parantavia toimenpiteitä. Sen vuoksi tarvitaan ensin uudistuksen suunnan ja peruslinjat määrittävä puitelainsäädäntö ja sen jälkeen hallittu toimeenpano riittävällä siirtymäajalla. Siirtymästä aiheutuu aluksi merkittäviä fuusiokustannuksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Pelastuslaitoksella tulee olla selkeä lakisääteinen velvollisuus tukea alueensa kuntia valmiussuunnittelussa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.